

Svar på fullmäktigemotion 2/2021: Ibruktagande av Södra Karelens modell för ingripande i lagstridiga gärningar i skolor

Kommunstyrelsen 23.01.2023 § 22

318/12.01.03/2021

Beredare	Förvaltningschef Tiina Koivisto och utbildningsdirektör Astrid Kauber fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi , tfn 09 29681 (växel)
Beslutsförslag	vik. kommundirektör Anna-Kaisa Kauppinen Kommunstyrelsen beslutar 1 ge kommunfullmäktige nedanstående redogörelse som svar på fullmäktigemotion nr 2/2021 och föreslå att fullmäktige anser att svaret är tillräckligt och motionen slutbehandlad. 2 justera protokollet för denna paragrafs del vid sammanträdet.
Behandling	Ordföranden förklarade diskussionen avslutad och föreslog remitterandet av ärendet enligt följande: Remittering (Haapaniemi Timo) Jag förslår att ärendet remitteras för tilläggsberedning. Av utredningen ska noggrannare framgå, hur skolornas arbete samt samarbetet inom Ankarverksamheten och med övriga organisationer har utvecklats i Kyrkslätt. Enligt beredningen verkar Södra Karelens modell inte av någon anledning vara möjlig för oss, men modellens bästa delar ska kunna tas i bruk också hos oss så, att man ingriper i all sorts mobbning, trakasserier och lagstridiga gärningar och att det finns tydliga och enkla anvisningar samt verksamhetsmodeller. Remitteringsförslaget understöddes av Markus Myllyniemi, Kim Åström och Piia Aallonharja. Ordförandens remitteringsförslaget godkändes enhälligt.
Beslut	Kommunstyrelsen beslutade enhälligt remittera ärendet för ny beredning enligt följande: Av utredningen ska noggrannare framgå, hur skolornas arbete samt samarbetet inom Ankarverksamheten och med övriga organisationer har utvecklats i Kyrkslätt. Enligt beredningen verkar Södra Karelens modell inte av någon anledning vara möjlig för oss, men modellens bästa delar ska kunna tas i bruk också hos oss så, att man ingriper i all sorts mobbning, trakasserier och lagstridiga gärningar och att det finns tydliga och enkla anvisningar samt verksamhetsmodeller.
För kännedom	Till serviceområdet för bildning för ny beredning
Redogörelse	Utbildningstjänsternas synpunkt om fullmäktigemotionen I fullmäktigemotionen behandlas mobbning och att ingripa i mobbning. Å andra sidan föreslår ledamöterna att det för Kyrkslätt i samarbete med polisen och andra myndigheter utarbetas anvisningar enligt Södra Karelens modell för ingripande i lagstridiga gärningar samt tydligare och enklare anvisningar och gemensamma verksamhetsmodeller.

Den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen styrs av lagstiftning. I 35 § i lagen om grundläggande utbildning stadgas om elevernas skyldigheter. Enligt lagen "ska en elev låta bli att mobba eller diskriminera samt handla så att eleven inte äventyrar andra elevers, skolgemenskapens eller studiemiljöns säkerhet eller hälsa." Disciplin och användningen av disciplinära åtgärder inom grundläggande utbildning stadgas i § 36 och i § 36a-36i i lagen om grundläggande utbildning. I Kyrkslätt är de centrala riktlinjerna i planen för användning av fostrande samtal och disciplinära åtgärder gemensamma för alla kommunens skolor.

I planeringen av anvisningarna borde man noggrant överväga, hur man i anvisningar tar hänsyn till barnets ålder, utvecklingsgrad, socioemotionella problem, undersökningar om barnets hälsa samt elevens behov av stöd. I sig är en tydlig mall för att ingripa i lagstridiga gärningar värd att understödjas, bara anvisningarnas lagenlighet har undersökts och säkerställts hos sakkunniga inom lagstiftning. I mallen ska tydliga ansvarsområden vara avgränsade och verksamheten ska skapa en tydlig process och organisationsstruktur. Innan ibruktagandet av anvisningen ska alltså den lagstadgade ramen för verksamhetsmodellerna och anvisningarna säkerställas.

Enligt utbildningstjänsternas erfarenheter var den tidigare modellen där varje skola anvisats en skolpolis fungerande. Det är viktigt att man har en bestämd person eller kontaktuppgift (e-post, telefonnummer) både inom polisen och inom barnskyddet som man kan kontakta. Det är också väsentligt att när anmälan om en lagstridig gärning har gjorts, behöver man inte fråga efter den separat, utan att man kan lita på att organisationen fungerar.

I verksamhetsmodellen enligt Södra Karelens modell fattas gränsdragningen till situationer i vardagen då man framskrider enligt skolans egna förfaranden för disciplinära åtgärder och då utomstående myndigheter ska informeras. Olika situationer i skolan eleverna emellan är inte så entydiga. Ur lagstiftningen synvinkel påverkas problematiken med ingripandet också av om situationen och/eller gärningen skett under skoldagen, under skolresan eller under fritiden. Arbetstagarna skulle säkert i vardagen utöver verksamhetsmodellerna också ha behov av "tillämpningsdirektiv" samt möjlighet till fallspecifik anonym konsultation.

Det bör också diskuteras om bestraffning är det rätta sättet att närma sig unga tonåringar. Är en brottsanmälan i alla situationer det bästa sättet att reagera på ungas gärningar? Samarbetet med polisen kunde säkert i första hand sammankopplas till Ankarverksamheten. Ankarverksamheten inriktas i ett tidigt skede på att främja ungdomars välbefinnande och förebygga brott. Verksamheten genomförs i ett mångprofessionellt team, som består av experter från polisen, familjesocialarbetet, mental- och missbrukarvårdstjänsterna samt ungdoms- och fritidstjänsterna. Teamet träffar den unga och den ungas familj i ett så tidigt skede som möjligt, för att den unga ska kunna stödjas och vid behov hänvisas till rätt hjälp eller stöd.

Också i lagstiftningen som gäller utbildning ligger tyngdpunkten på förebyggande och fostrande verksamhet. För tillfället märker man i vardagen att det är väsentligt att lära barn och unga socioemotionella färdigheter; eleverna behöver ännu mer handledning och övning i känslö- och interaktionsfärdigheter i vardagen.

I skolorna arbetar man dagligen för att alla elevers rätt till en trygg studiemiljö skulle förverkligas. Sedan början av det pågående läsåret har man inom Kyrksläotts utbildningstjänster tagit i bruk en uppdaterad plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder samt preciserande anvisningar som anknyter till den. Ingripande i mobbning och annat osakligt beteende följs upp och planen som är gemensam för alla skolor uppdateras alltid vid behov. I samband med introduktionen av nya arbetstagare går man igenom rättigheter och skyldigheter gällande ingripande i mobbning och annat osakligt beteende samt hur man ska stöda eleverna med hjälp av stöd för lärande och elevvård.

För mobbningsdel använder skolorna olika antimobbingsprogram. I den skolspecifika studerandevårdsplanen ska ingå en plan för att skydda elever mot våld, mobbning och trakasserier (antimobbingsplan). Utbildningsstyrelsen har i de särskilda bestämmelserna i grunderna för läroplanen gett anvisningar för utarbetande av studerandevårdsplanen. I antimobbingsplanen tar man hänsyn till interaktionsförhållandena i skolan både eleverna emellan och mellan eleverna och de vuxna. Enligt grunderna ska planen beskriva

- hur man förebygger och ingriper vid mobbning, våld och trakasserier
- hur ovannämnda frågor beaktas på skol-, grupp- och individnivå
- hur individuellt stöd, behövlig vård, övriga åtgärder och uppföljning ordnas, både för förövaren och för den som utsatts
- samarbete med vårdnadshavarna
- samarbetet med de myndigheter som behövs
- hur personalen, eleverna, vårdnadshavarna och samarbetspartnerna ska göras förtrogna med och informeras om planen
- hur planen uppdateras, följs upp och utvärderas.

Var och en skola i Kyrkslätt har en sådan plan.

I bilaga 4 ingår Utbildningsstyrelsens anvisning Antimobbingsarbete i skolor och läroanstalter, som fungerar som anvisning för antimobbingsarbetet i skolorna.

I skolorna tillämpas också olika antimobbingsprogram, så som

- Kiva koulu
- Se det goda
- Resto
- MAPA
- Resetti
- En rättighetsbaserad skola, personal har fått utbildning i det.

Hem och skola-föreningarna i Kyrkslätt har i samarbete utarbetat en kyrkslättmodell av Islands modell. Det är anmärkningsvärt att detta gjorts som ett samarbete mellan vårdnadshavarna i Kyrkslätt. Kärlek, gränser och rutiner-rekommendationerna för gränser och rutiner i familjer finns på finska på webbplatsen www.kotijakoulu.fi/RRR.

Västra Nylands polisinsättnings åsikt om ibruktagande av Södra Karels modell för ingripande i lagstridiga gärningar i skolor (biträdande polischef Kimmo Markkula, Västra Nylands polisinsättning).

Polisinsättningen har ingen möjlighet till skolpolisverksamhet på det framförda sättet, trots att det också enligt polisinsättningen skulle vara ett bra sätt att positivt inverka på säkerheten i skolorna. Det handlar inte om

polisens kompetensbrist, oförståelse eller ovilja, utan om resurserna som tilldelas polisen och som statsmakten beslutar om i sista hand och om den prioritering som det leder till. Polisinrättningen fortsätter ändå med de verksamhetssätt som upplevts fungerande och samarbetar tättare med skolorna och kommunerna.

I det här sammanhanget ska man också beakta vad kommunen i förebyggande syfte kan göra för säkerheten i skolorna. Det kan handla om säkerheten i den byggda miljön och verksamhetslokalerna, exempelvis genom att ta säkerheten i beaktande redan i planeringsskedet av nya läroanstalter eller i renoverandet av befintliga. Å andra sidan lär den största frågan ur den samhällseliga synvinkeln vara hur utslagning kunde förebyggas i ett större perspektiv och hur man kunde producera effektiva och tillräckliga specialtjänster för de barn, unga och familjer som har behov av sådana.

Beslutshistoria

Kommunfullmäktige 08.03.2021 § 11

Kommunfullmäktigeledamot Timo Haapaniemi lämnade följande motion vid kommunfullmäktiges sammanträde:

Kyrkslätt borde vara världens bästa ställe för ett barn att växa upp. För alla är det tyvärr inte det. Mobbning är ett ihärdigt problem som fortfarande håller till i vårt samhälle och våra skolor.

Såsom många andra fenomen ändrar mobbning också hela tiden sin form och hittar nya tillfällen. Vi måste bestämt kämpa mot mobbning eftersom det i värsta fall kan lämna djup trauma som räcker livet ut. Man måste komma ihåg att mobbning också lämnar sina spår i den som mobbar.

Mobbning utvecklas och därför måste man förnya sätten för hur mobbning förebyggs och hur mobbningssituationer sköts. Man har i många år sökt modeller för att förhindra mobbning. En del av dessa fungerar bättre, en del sämre. Det finns ingen patentrösning, men då en fungerande modell hittas lönar det sig att flerdubbla den.

I Södra Karelen har man uppnått goda resultat med den nya modellen för ingripande i lagstridiga gärningar. Sammanfattat innebär modellen att brottsanmälan görs om ett barn under 15 år gör en lagstridig gärning i skolan. Gärningsmannen hänvisas till en diskussionsgrupp med förutom gärningsmannen och offret även bådvas vårdnadshavare, polisen och en rättslig företrädare för de unga.

I Södra Karelen har man gjort upp gemensamma anvisningar för hela landskapet, enligt vilka man ingriper i lagstridiga gärningar. I anvisningarna har man gjort upp specifika anvisningar för olika mobbningssituationer. Det centrala i anvisningarna är att de ger gemensamma, tydliga och tillräckligt effektiva tillvägagångssätt för att ingripa i mobbning.

Vi undertecknade fullmäktigeledamöter föreslår att man i samarbete med polisen och andra myndigheter gör upp motsvarande anvisningar för Kyrkslätt, så att det finns tydligare och enklare anvisningar och gemensamma verksamhetsmodeller för att ingripa i lagstridiga gärningar.

Utöver Timo Haapaniemi undertecknades motionen av även följande ledamöter:

Hanna Haikonen, Susan Honka, Matti Kaurila, Kati Kettunen, Erkki Majanen, Pekka Rehn, Jarmo Uimonen, Raija Vahasalo, Kim Åström, Riikka Purra, Anneli Granström, Piia Aallonharja, Pekka Oksanen, Carl-Johan Kajanti, Ari Harinen, Rita Holopainen, Tero Suominen, Anna Kylmänen, Ulla Seppälä, Ulf Kjerin, Tony Björk, Irja Bergholm, Eja Björkqvist, Linda Basilier, Markus Myllyniemi och ersättare Nina Bogatenko.

Beslut

Kommunfullmäktige sänder motionen till kommunstyrelsen för beredning.